

Ζητήματα ορθής διατυπώσεως στα κείμενα της Προσυνοδικής διαδικασίας (Θεόδωρος Γιάγκου, Καθηγητής Θεολογίας Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2iqhG78>]

Στη συνάφεια αυτή είναι χρήσιμο να τονιστεί ότι όλα τα κείμενα της Γ΄ Προσυνοδικής Διάσκεψης επικαιροποιήθηκαν από την Ειδική Διορθόδοξη Επιτροπή και στη συνέχεια επικυρώθηκαν από την Ε΄ Προσυνοδική Διάσκεψη (Οκτώβριος 2015), υπό την προεδρεία του Μητροπολίτη Γαλλίας κ. Εμμανουήλ, και από τη Σύναξη Προκαθημένων (Ιανουάριος 2016), υπό την προεδρεία του Οικουμενικού Πατριάρχη. Σε όλη αυτή την προσυνοδική διαδικασία, τα κείμενα δέχονταν συνεχείς βελτιώσεις, με δυνατότητα στο καθένα μέλος να προτείνει τις κατά την κρίση του ορθές διατυπώσεις, ασκώντας σε περίπτωση διαφωνίας ακόμα και το δικαίωμα του βέτο. Επομένως ο Άγιος Περγάμου είχε πολύ λίγα περιθώρια να επιβάλει τις θέσεις του.

Στις διάφορες φάσεις της Προσυνοδικής διαδικασίας (1986, 2014, 2015, 2016), στο κείμενο Περί της αποστολής της Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο υιοθετήθηκε ο όρος «ανθρώπινο πρόσωπο», επειδή ακριβώς αυτός είναι βιβλικοπατερικός (βλ. π.χ. «Χρη γινώσκειν, ως οι άγιοι Πατέρες υπόστασιν και πρόσωπον και άτομον το αυτό εκάλεσαν· το καθ' εαυτό ιδιοστάτως εξ ουσίας και συμβεβηκότων υφιστάμενον και αριθμώ διαφέρον και τον τινα δηλούν, οίον Πέτρον και Παύλον ...», Ιωάννου Δαμασκηνού, Κεφάλαια φιλοσοφικά και θεολογικά, PG 94, 613B). Η υιοθέτηση του όρου έγινε τελικά και από τη Σύνοδο. Εξάλλου η χρήση του όρου «πρόσωπο» δεν σημαίνει και αποδοχή κάποιας αλλότριας φιλοσοφικής διδασκαλίας, ήτοι εν προκειμένω δια της αποδοχής του όρου δεν γίνεται κάποιο σαλαβάτι (=ομολογία) του Περσοναλισμού. Είναι αυτονόητον ότι με την απλή υιοθέτηση ενός όρου ή την εκφορά ενός ονόματος δεν δηλώνεται και η αποδοχή κάποιας ετεροδιδασκαλίας. Μια τέτοια θεώρηση επιχωριάζει π.χ. στο Ισλάμ, γι' αυτό και κάποιοι νεομάρτυρες εξαναγκάσθησαν να μαρτυρήσουν, επειδή, χάριν παιδιάς ή άλλου λόγου, εκστόμισαν δημοσίως το όνομα του προφήτη Μωάμεθ και οι μουσουλμάνοι δικαστές εξ αυτού έκριναν την πράξη ως σαλαβάτι. Οι πατέρες της Εκκλησίας είχαν τον κοινό νου και διέκριναν πού βρίσκεται ο κίνδυνος για την Ορθοδοξία και πού η υπερβολή, η οποία απορρέει είτε από το φοβικό σύνδρομο είτε ακόμα και από την προβολή του ιδίου θελήματος. Οι πατέρες, όταν δογματίζουν, είναι απολύτως απομακρυσμένοι από τον ναρκισσισμό.

Με τα λεγόμενα του Αγίου Ναυπάκτου, διαμορφώθηκε στον θεολογικό κόσμο και ευρύτερα στο εκκλησιαστικό πλήρωμα η εντύπωση ότι δια του Αγίου Περγάμου

παραποιείται η πατερική διδασκαλία στο εν λόγω προσυνοδικό κείμενο, σε τέτοιο σημείο, ώστε εκπρόσωποι κάποιας Εκκλησίας προσυνοδικά επέμεναν για την αντικατάσταση του όρου «ανθρώπινο πρόσωπο» με τον όρο «άνθρωπος», για να ορθοδοξοποιήσουν δήθεν το κείμενο! Θυμήθηκα τότε, με αφορμή αυτή την απαίτηση, το σχόλιο που έκανε με πολύ ευστροφία, ένας εκπληκτικός καθηγητής μου στο Λύκειο, όταν μας δίδασκε το κεφάλαιο για τις μεταρρυθμίσεις του Μ. Πέτρου στη Ρωσία. Μας έλεγε με σκωπτικό τρόπο ότι ο Μ. Πέτρος για να κάνει τους Ρώσους Ευρωπαίους κάποια στιγμή πήρε ένα μεγάλο και κοφτερό ψαλίδι και ψαλίδιζε τα μακριά γένια τους. Έτσι το new look των Ρώσων έφερνε τη χώρα τους πιο κοντά στη Δύση. Παρόμοια και οι μνημονευθέντες εκπρόσωποι ψαλίδιζαν τη λέξη «ανθρώπινο πρόσωπο» (που βεβαίως είναι πιο δόκιμος όρος μεταφραζόμενος στα αγγλικά, από ό,τι ο όρος «άνθρωπος» = man, δηλαδή άνδρας) για να αποδώσουν την ορθή, κατ' αυτούς, πατερική διδασκαλία.

Αν απαιτούμε να αντικατασταθεί π.χ. η φράση: «η αξία του ανθρωπίνου προσώπου» με τη φράση «η αξία του ανθρώπου» και η φράση «της θεωρήσεως του ανθρωπίνου προσώπου» με τη φράση «της θεωρήσεως του ανθρώπου» και άλλα παρόμοια, νομίζω ότι μεγενθύνουμε «την σκιά του όνου» και συζητάμε περί αυτής. Αυτή η στάση όμως δεν ανοίγει ορίζοντες ούτε αναδεικνύει τον δυναμισμό της ορθόδοξης θεολογίας.

Όταν στον δημόσιο διάλογο είχε επισημανθεί ότι η χρήση του όρου «ανθρώπινο πρόσωπο» έγινε από την Γ' Προσυνοδική, ο Άγιος Ναυπάκτου, προς τιμήν του, αναγνώρισε ενώπιον της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου στην Κρήτη την πραγματικότητα. Ουδέποτε όμως πληροφόρησε το ευρύ κοινό για την αλήθεια περί του ζητήματος. Μάλιστα στο άρθρο που δημοσίευσε τον παρελθόντα Ιούλιο με τίτλο: «Λίγο μετά την Αγία και Μεγάλη Σύνοδο», σχολιάζει τα πάντα εκτός από τα περί του ανθρωπίνου προσώπου (η μνεία της λέξεως πρόσωπο δεν είναι σχολιασμός), αφήνοντας έτσι να πλανάται η ιδέα ότι κάποια σημαντική ετεροδιδασκαλία έγινε αποδεκτή από τη Σύνοδο. Έτσι όμως αντί να οικοδομούμε το πλήρωμα της Εκκλησίας το παραπληροφορούμε και επομένως το σκανδαλίζουμε.

(συνεχίζεται)